
Відділ освіти Новгород-Сіверської районної державної адміністрації
Чернігівської області
Будо-Вороб'ївський навчально-виховний комплекс Новгород-Сіверської
районної ради Чернігівської області

Виховна година
«Жорстокість і насильство»

5-9 класи

Класний керівник 5-9 класів
Сирник Світлана Андріївна

Тема. Жорстокість і насильство

Мета: сформувати уявлення про проблему насилля й жорстокості, їх наслідків для дитини чи інших членів родини; вивчити права дітей, обговорити питання, як захиститися від будь-якого насильства; виховувати вміння попереджувати жорстоке поводження з людьми.

Обладнання: комп'ютер, плакати, сині стрічки.

Очікувані результати:

- З'ясувати зміст поняття «насилля» та його види;
- Окреслити види сімейного насильства;
- Визначити причини виникнення сімейної та учнівської жорстокості, її реалії та наслідки;
- Окреслити механізм захисту прав дітей.

Перебіг заходу:

I. Мотивація виховної діяльності. Повідомлення теми і мети виховної години.

II. Оголошення епіграфа:

Сім'я, дитинство, материнство і батьківство охороняються державою.

Конституція України, стаття 51

1. Вступне слово вчителя:

Дитячі очі чисті, щирі
В них видно наміри й думки,
Вони хоч чорні, сині, сірі
Бувають радісні й сумні.

Мабуть, радісними є очі дітей, коли у них щасливе дитинство, коли ніщо не пригнічує і не турбує. А сумними – коли діти зазнають страждань, принижень.

- Як ви вважаєте, діти, чи правильно говориться в народній приказці: за одного битого сім небитих дають. Висловіть своє ставлення до цього твердження.

(Прийом «Мікрофон»)

Учитель: На жаль, ми живемо у світі де, на превеликий жаль, існує таке негативне явище, як насилля. Давайте з'ясуємо зміст поняття «насилля».

Учень 1. Насилля – це застосування особою чи групою осіб засобів примусу щодо іншої особи чи групи осіб.

Учень 2. Насилля – це дії, що принижують людську гідність, завдають шкоди здоров'ю, а іноді й життю.

Учитель. Давайте з'ясуємо, які бувають види насилля.

Розгляд схеми-таблиці

Учитель. А чи належить до насилля торгівля людьми?

Учень. Звичайно. Бо для цього торговець людьми повинен зволодіти людиною, втертися в довіру до неї, а потім продає особу, навіть без її відома. Використовує для злочинів, для жебрацтва, роблять рабами. У дорослих відбирають паспорти.

Анкетування:

1. Скільки вам років?
 2. Ваша стать: дівчина, хлопець.
 3. Як ви ставитеся до різних проявів насильства?
 4. Чи допускав хто-небудь по відношенню до вас насилля?
 - Так
 - Ні
 5. Які прояви насилля ви зазнали по відношенню до себе?
 - Фізичне
 - Емоційне
 - Сексуальне
 - Жодного
 6. Допускав хто-небудь насилля в сім'ї щодо вас?
 - Так
 - Ні
 7. Чи відчували ви жорстоке поводження з боку друзів, однолітків, дорослих?
 - Так
 - Ні
 8. Чи намагалися ви себе захистити?
 - Так
 - Ні
 9. Чи спостерігали ви насилля в сім'ї щодо інших членів родини?
 - Так
 - Ні
 10. По відношенню до кого було направлене жорстоке поводження в сім'ї?
 - До мами
 - До батька
 - До дідуся
 - До бабусі
 - До брата
 - До сестри
 - До тварин
 11. Які вас огортають почуття, коли вам доводиться бачити жорстоке насилля?
 - Страху
 - Ненависті
 - Злості
 - Незахищеності
 - Жахливості
 - Провини
 - Сорому
-

-
- Співчуття
 - Байдужості
 - Жалості

Мозковий штурм «Хто може здійснювати насилля»

(записати на плакаті (батько, мати, учень один щодо іншого, вчителі і т.д.)
Обговорення життєвих ситуацій. Пропозиції учнів щодо виходу з них.

Учитель. Бувають ситуації, які можуть спровокувати насилля. Часто людина сама своїми діями створює умови для виникнення таких ситуацій

- Які ситуації? Назвіть їх. (провокації, обзивання один на одного, насмішка, плітки, обмови і т.д.). Обговорення життєвих ситуацій. Пропозиції учнів щодо виходу з них.

Учитель. Поведінку, яку може спровокувати насилля, називають «віктимною» (латинське жертва), тобто людина поводить себе як потенційна жертва, створюючи передумови до насилля. Поведінка може бути провокативною та необережною. Провокативною вважається поведінка, коли потенційна жертва спілкується з незнайомими людьми, відвідує їхні квартири, залишається наодинці з цими людьми.

Необережна поведінка не є провокативною, але створює умови для зґвалтування чи іншого насильства. Це – необачні вчинки. Наприклад, поява у темному чи безлюдному місці. Якщо дитина знає про це – її шанси стати жертвою значно меншають.

Учень. А зараз послухайте притчу «Про жорстокість»

В одному з монастирів Шаолінню майстер навчав учня. І якийсь учень запитав майстра:

- Учителю, а як довідатися, наскільки я жорстокий?

І майстер відповів йому:

- Щоразу, коли ти будеш завдавати удару своєму ворогові, уяви себе на його місці і відчуй його біль. І якщо ти одного разу не відчуєш болю, знай, жорстокість поглинула тебе.

Учитель. У 21 столітті психологи, педагоги, лікарі почали бити на сполох. Жорстокість, агресія починають зростати швидкими темпами.

- У чому ж причина цього?

Фахівці констатують, що в першу чергу агресію підлітків і дорослих викликає:

- 1) жорстокість на екранах телевізорів;
- 2) не належна увага своїм дітям з боку батьків, бо вони з головою поглинуті у побутові справи.

А от тренери дитячо-юнацьких спортивних шкіл, учителі фізичної культури стверджують, що їхні вихованці, часу та енергії на пустощі не мають. Спорт давно став чудодійною пігулкою від агресії, бо зайву енергію діти виплюскують на

тренуваннях, а не у бійках чи бешкетуванні.

Учитель. А тепер давайте переглянемо уривок про жорстокість підлітків (відео з новин ТСН).

- Яке ваше ставлення до побаченого? Чи доводилося вам зустрічатися з такими явищами, бути свідками таких «розборок»? Якщо так, то якими були ваші дії?

- Що спричинило таку поведінку підлітків? (Діти розповідають, відповідають на запитання) .

Вчитель. Хочу зупинитися на сімейній жорстокості.

Бесіда:

1. Що ж таке сімейна жорстокість?
2. Які є види насилля в сім'ї ?

Учень. Насильство в сім'ї – це будь-які навмисні дії фізичного, сексуального, психологічного чи економічного спрямування одного члена сім'ї стосовно іншого, якщо вони порушують конституційні права й свободи члена сім'ї як людини та громадянина й завдають йому моральних страждань, шкоди фізичному чи психічному здоров'ю.

Жертва насилля в сім'ї – член сім'ї, який постраждав від фізичного, сексуального, психологічного чи економічного насильства з боку іншого члена сім'ї.

Учитель. Сімейна жорстокість – це застосування щодо дітей різних видів сімейного насильства.

(заповнення таблиці «Види сімейного насильства»)

- Занедбаня дітей
- Сексуальне насильство
- Недоїдання
- Психічний тиск і погрози
- Приниження
- Економічні утиски
- Побиття та інші види фізичного насильства

Розгляд ситуативних завдань:

Який вид сімейного насильства наявний у даних ситуаціях?

Учитель.

1. Школярка із сльозами на очах розповідає іншим дітям: «Мама мене уб'є, якщо дізнається, що я розірвала нову куртку» (психологічне і фізичне).
 2. Восьмикласник Ваня боявся п'яного батька, бо той, повертаючись додому вночі, піднімав із ліжка сина й починав його «виховувати» паском (фізичне).
 3. Дівчинка (їй ще немає 6-ти років) чимось образила батька. На знак покарання він не розмовляє із нею місяць. Дівчинка була вражена. Батько вважає, що це нормальна
-

міра виховання (психологічне).

4. Більшість хлопців із 9 класу мали кишенькові гроші, якими вільно розпоряджалися, але батько Влада сказав: «Матимеш гроші тоді, коли в семестрі буде лише 10-11 балів»(економічне).

Перегляд відеозапису про насилля в сім'ї (відео з новин ТСН).

Обговорення відеозапису.

Учитель. Основним правовим документом, що захищає дитину від жорстокої поведінки з боку інших осіб, є Конвенція ООН «Про права дитини», яка передбачає в своїх статтях захист від свавільної поведінки, визначає права кожної дитини на рівень життя, необхідний для фізичного, розумового, духовного розвитку, захист від сексуального домагання та від інших форм жорстокої поведінки. Отже, навчіться діти, розрізняти поняття «добро» і «зло». Все, що принижує людську гідність людини – є зло, а все, що звеличує гідність людини – добро.

Дитина і насильство. Любов і жорстокість. Надія і відчай. Ми всі інтуїтивно тягнемось до світлого в цьому світі.

Учениця.

І в житті, як на полі мінному,

Я просила у цьому сторіччі.

Хоч би той магазинний мінімум:

«Люди, будьте взаємно ввічливі».

І якби на те моя воля, написала б

Я скрізь курсивами:

Так багато на світі горя.

Люди! Будьте взаємно красивими.

(Ліна Костенко)

Пісня «Моє дитинство золоте»

Рефлексія

- Що нового ви дізналися на виховній годині?
- Де можна застосувати здобуті знання?
- Чи досягнуті очікувані результати?

Учитель. Отже, я надіюсь, що у вашому житті ніколи не буде насилля. І що ви ніколи не будете його застосовувати по відношенню до інших людей. Бо це ганебно і жорстоко. Люби ближнього як самого себе і тоді все у твоєму житті буде добре.
